

1927 MATI IN GOSPODINJA Št.10.

Pravi duh v naših družinah.

Ne moremo si misliti boljšega vzgojitelja, kakor je bil On, ki je rekel: »Pustite male k meni in ne branite jim!« Le pomislimo, kako lepa je morala biti ta slika, ko so na večer, po trdem delu celega dneva, prišle matere z otroki h Gospodu, da jih blagoslovi. Me vse bi bile rade med njimi s svojimi malimi. Takega vzgojitelja, ki bi do dna duše poznal svoje gojence, in ki bi za svoje vzgojno delo znal družiti strogost in doslednost z dobroto in mislimo, zastoj iščemo danes na svetu. In vendar: če pogledamo, kaj je s svojo vzgojno umetnostjo dosegel pri svojih apostoli, vidimo, da najprej velike neuspehe. Po teh letih je bil Judež še vedno lakomen, Tomaž še vedno dvomljiv in sploh ves zbor apostolov še vedno neveden in poln zmot. Celo na dan svojega odhoda v nebo je veliki Vzgojitelj tožil o neveri in trdosrčnosti svojih apostolov.

Kaj čuda, bo rekla marsikatera, če tudi moja vzgoja nima uspeha, če se tudi moji otroci le počasi poboljšujejo, če so moji, čim večji, tem hudobnejši!

Pa moramo pomisliti, da je Gospod vzgajal v času, ko še ni prišel Tolažnik. Ko pa je po Gospodovem odhodu prišel, pa so postali apostoli vsi drugačni. Jasen migljaj je to za nas matere: brez pomoči od zgoraj je naše delo brezuspešno.

Kaj se vse v današnjih časih stori za vzgojo mladine! Kaj se le-ta vse uči! In vendar niso bile nikoli tožbe o hudobni in pokvarjeni mladini tako na mestu kot so danes. Koliko tožb o divjaštvu in sirovosti! Koliko lahkomišelnosti, trmoglavosti, nespoštljivosti, nepoštenosti, nemorale! Pa moramo priznati, da bi današnji duh časa ne imel toliko moči nad otroki, če bi ne imel v starših svojih dobrih zaveznikov.

Poglejmo le v naše družine! Koliko so izgubile od nekdanjega duha, ki je svoječasi vladal v njih! Duh globoke vernosti, resnične ljubezni in vdanosti, duh dobrote in usmiljenja, duh resnice in pravice! Pa kaj je vzrok, da se je ta duh oddaljil iz naših družin? Ali ne mnogokrat strah pred tem ali onim človekom, strah pred malenkostno škodo, ki bi iz tega nastala? Na drugi strani pa upanje na dobre zveze in častne koristi. In iz istega vzroka niso starši prav nič izbirčni, da sklepajo prijateljstvo z ljudmi, od katerih ne morejo pričakovati moralnega dobička, ampak le škodo ter dovoljujejo svojim otrokom tako prijateljstvo. Pa naročajo in čitajo časopise in knjige, ki blatijo in sramote vse ono, kar je svetega in dobrega, da pred znaci in prijatelji ne veljajo za pobožne, da jih ne smatrajo za »klerikalce«. In hodijo v cerkev le iz navade, ne pa iz srčne potrebe; opravljajo svoje dolžnosti le z nevoljo in godrnjanjem; ne tijo prepričani v domači hiši in sosesčini itd.

Pa poreče kdo: o saj od otrok pa zahtevamo drugače! Ubogati morajo, moliti, v cerkev hoditi in vsak prestopek takoj strogo kaznujemo. Pomisliti pa ne znajo, da je vse ukazovanje, svarjenje in kaznovanje brezplodno, če pa morajo otroci pogrešati dobrega zgleda staršev, ki je še vedno najuspešnejše sredstvo pri vzgoji.

Vidimo torej, da je odvisno v prvi vrsti od tega, kakšen duh napolnjuje starše pri njihovem delu v družini: ali duh božji, ali duh sveta, ker prav z istim duhom napolnijo tudi svoje otroke, ki pa bodo v novih družinah delali prav to in prav tako, kakor so videli svoje starše.

Ne bo odveč, ako zlasti me matere v teh dneh, ko pričakujemo prihoda svetega Duha, skušamo iz naših družin spraviti duha sveta in pripraviti prostor za Duha božjega, ki bo prenovil naše družine.

Kuhinja.

Prečlačena krompirjeva juha. Kuhaj v dveh litrih vode, 3 debele, na kosce narezane krompirje, ki jih osoli; ko je krompir kuhan, mu pridaš prežganje iz masla in moke (vsakega za dve žlici), h kateremu pridaš, ko je že skoro rumeno, nekoliko drobno zrezane čebule, strok česna in zelenega peteršilja, ko se zarumeni, v to prežganje prilij majhno zajemalko vode in pusti, da se prežganje razpusti; prideni ga h krompirju in še vejico majarona, lovorjev list in, če imaš, 1-2 žlici prečlačenih paradižnikov. Ko vse prevre, juho s krompirjem vred prečlači skozi penovko, vlij jo nazaj v lonec ter ji pridaš žlico kisle smetane in kisa. Ko juha prevre, jo stresi v skledo na opečene krušne rezine, ali pa jo zlij na kuhane in odcejene široke rezance ali makarone.

Krompirjev-karfiolov piré. Olupi dva debela krompirja zreži jih na kosce ter stresi v lonec, prideni tudi cvetke in olupljen storžek majhne karfirole in še kako perjice od karfirole, zalij z vodo toliko, da se lahko kuha, osoli in vse skupaj kuhaj do mehkega. Ko je jed kuhana, odcedi vodo v drugo posodo in jed dobro stlači, prilij odcejeno vodo nazaj in vse skupaj skozi penovko prečlači. Razloč v ponvi, za drobno jajce surovega masla ali masti in v razgreto stresi eno žlico krušnih drobtin in ko se blede zarumene, jih stresi v prečlačen piré ter pusti, da vse skupaj še enkrat prevre. Postavi pire kot samostojno prikuho na mizo.

Vinska omaka. Razgrej v kozli za pol jajca masla ali masti, stresi v maslo pol žlice sladkorne sipe; ko sladkor prav malo zarumeni, prideni eno žlico moke in ko moka blede zarumeni, prideni še 3 žlice krušnih drobtin; ko se drobtine zarumene, prilij četrt litra mrzle vode in mešaj, da se prežganje razpusti; nato prilij še četrt litra toplega vina in kuhaj polivko med večkratnim mešanjem vsaj četrt ure, da se zgosti in je gladka. (Za 6 do 8 oseb.)

Zdravilni šarkelj. Vmešaj 12 dkg surovega masla, 14 dkg sladkorja in 4 rume-

njake; ko si četrt ure mešala, prideni drobno zrezane lupine od četrt limone, počasi prilij 10 žlic mrzlega mleka, prideni 15 dkg moke, narahlo zmešaj prideni štirih beljakov sneg, še 15 dkg moke in en cel pecilni prašek. (Prašek presejaj skozi cedilko v testo.) Vse narahlo premešaj in stresi v dobro pomazan model (najboljši je tisti, ki ima v sredini cev, ali pa tortni) ki si ga potresla z moko, testo razravnaj in postavi v srednje vročo pečico ter ga peci tričetrt ure. Pečenega postavi mrzlega na mizo.

Zdrobova mlečna jed. Stresi v četrt litra zavrelega mleka med vednim mešanjem 2 kdg (eno polno žlico) pšeničnega zdroba. Ko si ga vsula, ga pusti, da sedem minut počasi vre, ga prav malo osoli in odstavi, ter prideni žličico sladkorja, za oreh surovega masla in en rumenjak, dobro zmešaj in postavi na mizo. Ta zdrob je tudi za otroke zelo redilna in lahka jed.

Pražene črešnje. Razbela v kozli za eno žlico masla, prideni žličico sladkorja; ko se zarumeni, prideni eno pest krušnih drobtin; ko se drobtine blede zarumene, prideni tri pesti opranih črešenj brez pecljev; praži jih četrt ure ter prilij pet jedilnih žlic vode ali juhe, tri žlice vina, košček cimeta in milonine lupine ter eno žlico sladkorja; pusti vse skupaj, da četrt ure vre, in jih postavi za prikuho na mizo.

Ženitovanjske pojedinе v starih časih.

Državne in deželne oblasti so se v starih časih zelo brigale tudi za domače življenje državljanov. V starih arhivih najdemo n. pr. tudi določila in predpise za ženitovanjske pojedinе. Iz leta 1544. je ohranjen tak predpis v nemškem mestu Magdeburg. Ta določa za ženitovanje mestnih očetov število 72 povablencev, za trgovce in obrtnike 60, za navadne meščane ne več kot 40, za delavce in uslužbence samo 18. V teh številih pa so vračunani tudi domači in sorodniki. Dalje določa ta predpis, da župnika ženin in nevesta smeta povabiti, učitelja ali organista pa ne. Tema dvema gre le dar, a ne več kot pol goldinarja. Venčici za nevesto in družice niso smeli veljati več kot pol goldinarja pri trgovskih ženitovanjih, pri navadnih meščanih ne čez četrt goldinarja, pri delavcih le tri in pol groša. Na ženitovanjski dan so imeli povablenci le dvakrat obed: opoldne kosilo in zvečer večerjo in vsako le iz treh jedi. Sladko vino in slaščice je bilo prepovedano. Za ribe ali rake je bilo treba županovega dovoljenja. Ob dveh popoldne se je ples pričel in ob šestih zvečer končal. Vsako drugo razveseljevanje je bilo prepovedano. Gostje so se razšli kmalu po večerji in nikoli ni trajalo ženitovanje čez polnoč.

Ženske obleke in rute

v največji izbiri samo dobre kakovosti. Cene nizke. R. MIKLAUC, „PRI ŠKOFU“, LJUBLJANA

Vrt.

Zalivanje zelenjadnice. Rastline srkajo hrano iz tal. Hkrati morejo le takrat, če je zemlja okoli njih vlažna. Če je pa zemlja suha, zvanejo, izhirajo in umro.

Najboljši zalivalec je nebeški vrtnar z nebeško roso in z dežjem. Ker pa to zalivanje ni vedno, treba priti rastlinam na pomoč z rednim zalivanjem. Najboljši čas za zalivanje je jutro in večer. Opoldan to ni priporočljivo, ker so rastline od solnca preveč pregrete, bi jim zalivanje škodovalo in tudi bi ne zaleglo toliko kot zjutraj in zvečer, ko je zemlja nekoliko ohlajena in zmožna mokroto dalj časa obdržati.

Voda za zalivanje ne sme biti premrzla. Rastline so nežne in občutljive, zato hitro občutijo izpremembo. Voda iz potokov ali ribnikov je poleg deževnice najboljše za zalivanje. Ako pa te ni, moramo vsaj par ur izpostaviti vodo solnčnim žarkom, da je segrejejo. Kadar zalivamo, moramo to storiti temeljito in boljše bolj porredkoma kot pa pogosto in površno. Zaliti moramo dobro, da voda pride do korenin.

Da zemlje preveč ne stlačimo in ne zablatimo, moramo držati škropilnico prav nizko. Da se zabrani izhlapevanje, treba zemljo, ko se je po zalitju nekoliko osušila, večkrat zrahljati.

Na novo nasajene sadike potrebujejo veliko vlage, ker so korenine prenešene in se morajo nanovo ukoreniniti in dobro prijeti. Pa tudi nekatere že ukoreninjene sadike potrebujejo veliko vlage. Te so: karfiol, kolerabe, kumare, solata, paradižniki. Izmed cvetic pa poletne cvetlice, ki imajo plitve korenine. Trajne cvetlice so globoko ukoreninjene, zato jim suša tako hitro ne škoduje. Za časa cvetja potrebujejo rastline primerno več vlage. Zato jim moramo bolj pogosto zaliti.

Zalivanje z gnojnico pred ali po dežju vidno pospeši rast in razvoj zelenjadi.

Okopavanje. Zelo važno delo na vrtu je okopavanje. V razrahljani zemlji se korenine veliko lažje razraščajo. Zrak, voda in toplota imajo lažji dostop do korenin. V zrahljani zemlji se gnoj in zemlja hitreje razkrajata in redilne snovi se hitreje tope.

Plevel. Plevel srka iz zemlje sadikam namenjene redilne snovi. Ovira pa tudi rast in razvoj zelenjadnice. Plevel raste nesejan in ne negovan vsepovsod. Zato moramo vedno gledati na to, da plevel ne preraste in ne zamori zelenjadnic. Plevemo tako, da z matičico zrahljamo zemljo in izrujemo plevel s korenino. Če pritrugamo korenino, prav kmalu zopet požene in sicer dvakrat tako bahato kot prvič. Tudi moramo pleti in izruvati plevel, preden napravi seme.

Ob dežju in precej po dežju ni priporočljivo pleti. Vendar pa moramo pleti, dokler je zemlja vlažna, ker iz vlažne zemlje se plevelne korenine veliko lažje izrujejo.

Osipanje. Osipamo zato, da se stebila ne polomijo. Osipati se pravi: zagniti sadiko z zemljo. Zelje, ohrov, karfiola imajo dolga stebila. Ta stebila bi se vsled teže, ker napravljajo glave, zlomila. Zato jim moramo osuti. Osipamo pa tudi fižol, grah, kumare, paradižnike in krompir. Osipamo po dežju, ker je zemlja vlažna, se sprime in se ne razsuje. Osipamo z motiko okoli stebelj.

Delo na vrtu koncem maja in v prvi polovici junija. Presajamo solato, zelje, ohrov, kolerabe in karfirole. Grah in fižol tudi še posadimo. Na izpraznjene gredice nasejemo zgodnjo endivijo. Vrtnicam obiramo uši. Odstranjujemo izrastke na deblu in odrežemo rože, ki so odcvetele. Čebule odcvelih hijacint in tulipanov pobremo iz zemlje in jih v senci posušimo. Da bodo imele gredice lepo lice, je treba, da se zrahljane in da niso prerasčene s plevelom. Ob suši zalivajmo s postano vodo. Po dežju pa z gnojnico.

Domača lekarna.

Rdeče jagode. Poleg finega vonja ima jagoda v sebi tudi citronino kislino. Bila je že v prastarih časih znano zdravilo in krepčilo in prihaja zopet do ugleda kot tako. Slavni naravoslovec Linée se je ozdravil z jagodami od udnice in marsikateri Parižan in Dunajčan izžene vsak ostanek te bolezni, kadar oživijo jagode trg. Znani zdravnik Boerhave je menil, da obstoji zdravilna moč jagode v njenih semenskih zrncih, drugi zdravnik Gassner, je dajal za kamenje samo iztisnjen sok v alkoholu namočenih jagod. Ta krasni sad je na glas, da pomaga za udnico, kamen in pesek v ledvicah, sušico, hiranje, močganske in vranične bolezni. Z svojim jedkim sokom ustavlja pot na rokah in nogah, izje kamen na zobeh ali mulfat, izje pege in pozdravi kraste na glavi, pomaga za zamašeni nos, ozeblino in gnojitve. V vročinski bolezni je bolniku prijetno hladilo, če mu kaneš v vodo jagodnjega soka ali zmečkaš v vodo žlico jagod. Jagodin cvet in listje so dober čaj za prehlad. Kašelj, bolno grlo in zadelane žleze. Z mlekom je tak čaj bolj zdrav in bolj okusen kakor ruski. Pridelujejo več vrst debelih jagod, za zdravilo pa so najboljše gozdne.

Jagode posušiš lahko za čaj, lahko skuhaš mezgo ali nastaviš jagode na žganju ali iztisneš sok. Ocedek narediš lahko kuhan ali brez kuhanja. Na Angleškem in v Ameriki, kjer nasadijo, posebno v Kaliforniji, veliko jagod, napravljajo iz njih tudi vino, ki je okrepčilo za bolnike in starčke. Z mlekom užite jagode so bolj težne, jagoda sama na sebi je še najboljša.

Nekaterim se naredijo po uživanju jagod izpahki v obraz, ki pa mine hitro; osebam, ki imajo kake izpahke po životu in obrazu, ženejo jagode te izpahke še bolj ven, kar pa krvi ne škoduje; jih je pa pozneje manj. Da vplivajo jagode zdravilno, jih jej predpoldne in zvečer. Paziti je treba pri jagodah, da ni kak pajek ali druga živalca vmes, in da niso jagode sparjene, stare. Grintavi otroci naj sploh ne pobirajo jagod.

Za nekuhan sok, ki obdrži najbolj oni fini vonj jagod, stlači jagode skozi čisto platno, prideni soku šemetega sladkorja, kolikor je soka, deni v steklenice in kuhaj steklenice 20 minut. Na angleški način: kolikor jagod toliko sladkorja. Sladkor kuhaj na par žlicah vode, dokler se vleče, stresi rahlo jagode vanj in pusti, da vre polagoma 15 minut, potem zlij v porcelanasto skledo in prevreji drugi dan še enkrat. Pri tem vlij v lonec najprej

redko in ko je že zavrelo, še gosto. Ko se je shladilo, odlij redko v steklenice in gosto v nizke posode. Se drži navadno, na da bi bilo prekuhan; lahko pa se tudi prekuha, namreč v steklenicah. Dalje ko stoji ta ocedek, boljši je. Gosto se porablja lahko za čaj in v jedi iz moke.

Zganje, v katerem so nastavljene jagode, da vsakemu čaju lepo barvo in prijeten okus.

Za potne noge namoči jagode v rdečem vinu, zlij polno kupico jagod v kak star čevlji, obuj to in hodi dokler se ni posušilo pod nogo. Čevlji so potem zanič. Za roke stare velike rokavice in ravnaj istotako.

Praktični migljaji.

Kdor ne more zaspati, ko se vleže k počitku, naj se ravna po tem-le: Ugasni vsako luč, v spalnico dosti svežega zraka, lahko odejo in kozarec toplega mleka, preden leže.

Ako se predali nove omare ne odpirajo in zapirajo radi, namaži stranice z navadnim milom.

Ako se je v emajlirani posodi kaj prismodilo, ne devaj sode v vodo, s katero pomivaš. Soda sicer osmojene dele odstrani, oda ob prvi priliki se bo zopet na istem mestu prismodilo. Napolni tako posodo z mrzlo, močno osoljeno vodo ter pristavi k ognju, da zavre in posoda bo kot nova ter brez posledic za prihodnjic. To je zelo varno z ozirom na visoke cene emajlirane posode.

Likalnik moraš vedno imeti v dobrem stanju, sicer več škoduje nego koristi. Operi ga večkrat v vroči vodi, v kateri raztopiš precejšnjo množino sode.

Kadar hočeš klobasi priti do živga, to je, da hočeš kožo potegniti z nje, pomoči jo eno minuto v mrzlo vodo.

Ako se obleka prične svetlikati, postopaj tako-le: Dotično mesto namoči z gobo ali krpo v mrzlo vodo, v katero kaneš par kapljic amonijaka. Pusti tako kaki dve uri. Potem pa približaj vlažnemu mestu razbeljeno železo, a kakor hitro se dvigne s para, položi železo proč in blago dobro skrtaj. Nato pa pusti, da se posuši. Svetlikanje bo izginilo.

Jajce, ki ima počeno lupino, se ravno tako dobro skuha, ako prideneš vodi kavičino žlico kisa.

Mehka sirkova metla bo mnogo dalj časa uporabna, ako jo včasih pomočimo v vročo, slano vodo.

Molji ne marajo za duh po terpentinu. Včasih razprši par kapljic terpentina po oblekah, pa boš s tem mnogo prihranil.

Za pranje volnenega in flanelnega perila je mnogo boljše deževnica, kot pa navadna, trda voda.

Trudi in zmage socialne delavke.

(Predmestna slika.)

(Nadaljevanje.)

Velika uganka pa je bila, kje je sestra Tadeja dobila vse te zaklade, zlasti med vojno. A zdelo se je, da so se bili baš v tistem času viri teh sladkih in drugih dohodkov kar podvojili.

Bolnico usmiljenih sester, kamor je spadala sestra Tadeja, so tedaj izpraznili v vojaško bolnico in darov je prihajalo bilo. Vsi meščani so tekmovali, kdo bo več prispeval. Tudi za sestro Tadejo je veljal kaj odletelo. Pa je tudi lahko vse porabila: jestvine, obleko in vse drobnarije za gospodinjstvo. Seveda pa tudi ni nikoli zamudila poprositi redovnih sester, naj mislijo nanjo pri razdelitvi.

Te so se smejale. »Ne, ne, sestra Tadeja, danes ne bo nič. Za vojake so dobena vsa darila.«

In posmejala se je tudi sestra Tadeja. »Za vojake? O, teh imam jaz mnogo. Le pridite pogledat! Dečkov in deklic, s papirnatimi čakami in lesenimi puškami! To je naš vojaški naraščaj! In zato mislim, da je čisto prav, če odstopite tudi meni vsaj del!«

Pa sestra Agata, ki je delila, je imela še pomisleke. »Izrecno je predpisano: za ranjence.«

»Za ranjence? Seveda, to je ravno prav. Tudi jaz jih imam. In še kakšne! V rano na nogi Koželjeve matere lahko pest porinem. Potem pa, Žagarjev Jaka ima kar pet ran,« je govorila sestra Tadeja.

Sestra Agata pa je mrmrala nekaj o pijancih in pretepačih, vendar je bila premagana. In sestra Tadeja je z veseljem spravljala darove za svoje »ranjence« in »vojake«. Seveda se je še tudi oglasila pri sestrah v kuhinji, šivalnici in shrambi ter tudi pri njih še dobila marsikaj za »svoje«. Potem je pa kmalu odšla, da razdeli svoje darove. Pri tem je bilo najtežje, obdaruвати pocestni drobiž, ker pravila usojen-kam ne dovoljujejo postajati po cesti. In tako je segla zdaj z levico, zdaj z desnico, zdaj v žep, zdaj v rokav in je mimogrede pomnila kolikor se je dalo neopaženo zdaj temu, zdaj onemu izmed malčkov.

Pri tem je pa namizljala marsikatera vprašanja, če je priden, če mamo uboga, če je molil jutranjo molitev, če je bil v šoli kaj kaznovan itd. Njeno zanimanje pa je šlo celo do sumljivo razkuštranih las, mokrih nosov, umazanih ušes, črnih nohtov l. dr. In je sprejela marsikatero obljubo in nadzorovala mimogrede marsikatero snajenje. Ob koncu ulice pa so se poslovili od nje: »Z Bogom, sestra Tadeja. Hvala lepa! Bog plačaj! Jutri bom umit. Danes zvečer ne bom pozabila večerne molitve itd.«

Sestra Tadeja je bila nekaka vsesplošna pomočnica ljudem v Soteski. Ni je bilo težave, ki bi ji sestra Tadeja ne znala pomagati, ali s svetom, ali z dejansko pomočjo, če ne drugače, pa vsaj s pristržno tolažbo, ki je ubogim ljudem veljala toliko, kakor resnična pomoč. Težko obtežena srca, pravična in krivična, so ji tožila in odkrila

svoje težave. Nič je ni oplašilo, nič ji ni bilo preposvetno ali tuje, vse je razumela s svojim velikim srcem. Gledala je v razdrapano zakonsko in družinsko življenje, v mučeništvo žen in mater, v skrite tajne človeške s prav tako usmiljenim pogledom in srcem, hrepenčim po pomoči, kakor na mračna in umazana pota greha in v temna brezna hudobije.

Čudovito pa je bilo to, da je sestra Tadeja kljub vsem mnogim žalostnim izkustvom še vedno trdno verovala na dobro v človeku. Ni se dala oplašiti ali odvrniti od boja proti alkoholu, umazanosti in bedi, četudi je bilo v tem boju mnogo neuspehov. Kdo drugi na njenem mestu bi v sedemindvajsetih letih tako malo uspešnega dela prav gotovo izgubil vero v trohico človeške dobrote; toda ne tako sestra Tadeja. Prejela je od Boga prav poseben dar, ki so ga deležni vsi, ki se žrtvujejo za človeštvo: solčno vedrost in veselost svetnice, ki ji vsak neuspeh pomnoži moč, verovati na dobroto ljudi, zanje upati, jih ljubiti in jim vse odpustiti.

Sestra Tadeja je imela poseben talent, da je povsod videla le dobre strani in je tudi na vsakem, še tako umazanem zakrknjencu zasledila gotovo še svetlo točko dobrega. In če le ni mogla najti prav nič dobrega, si je mislila, da je dobrota sicer prav gotovo tu, da pa so jo zakrile razne zunanje stvari in se bo prav gotovo ob katerikoli priliki vendar le pokazala.

Kaj morebiti ni iz Savla postal Pavel? Ali ni bil tudi Avguštin grešnik, zdaj je pa tako velik svetnik? In kaj šele sv. Magdalena, ki je bila nekaj tudi ena izmed takih žensk, kakršnih je v Soteski prav dosti in ali ni bila pozneje ena najpridnejših Gospodovih učenk? Bog ve, če ne bo katere izmed teh izgubljenih nekoč stala v vrsti božjih svetnic, z vencem rdečih rož pokore ovenčana?

Zato so pa bila svarila sestre Tadeje polna dobrote in miline, kadar je skušala spreobrniti pijance, preklinjevalce, tatove in novodobne Magdalene in jih spraviti na poštena pota. Bodočim svetnikom in svetnicam si pač ni upala žugati s peklenskim ognjem!

Temeljna poteza v značaju sestre Tadeje je bila dobrota, studenec, ki je izmil vso nehvaležnost, razočaranje, goljufijo in hudobijo.

Dobro je ločila grešnika od greha. Kako zelo je sovražila greh, prav tako je imela do grešnikov nepopisno usmiljenje. Nič čudno, da so jo spoštovali vsi prebivalci Soteske, pričenski pri malih paglavčkih na materinem naročju, ki so stezali svoje umazane ročice za njo, in potem pri z bridkostjo obloženih materialih, tja do izgubljenih deklet z ovenelim vencem in do pretepačev in kandidatov za jetnišnice.

Brez skrbi je lahko šla sestra Tadeja po razvpiti Soteski tudi vsako uro ponoči, kar je pač večkrat morala zaradi bolnikov, dočim bi marsikdo ne prišel z zdravo kožo preko nje. Le enega sovražnika je imela: Primoža Roglja. To je bil priložnostni delavec, to se pravi, kadar se mu je zdelo je delal, kadar ne, je pa pil in pretepal ženo in otroke. Sovražil je sestro Tadejo zlasti od zadnjč, ko si je upala v bran se posta-

viti njegovi hudobiji in je branila ženo in otroke pred njegovimi udarci. Zdelo se je, kakor da čaka primerne prilike, da se maščuje. A sestra Tadeja mu je že vnaprej odpustila. »Mož me pač ne mara,« si je mislila. »Kaj morem za to?« In je mislila še naprej: na vse napake, ki jih ima, ki jo odbijajo od drugih. O, sestra Tadeja je bila pač polna one ljubezni, ki vse verjame, vse upa, vse potrpi.

Sestra prednica je rekla nekoč: »Mislim, če bi kdo sestro Tadejo ubil, pa bi ga še opravičevala, češ, je bil pač preveč močan.« (Dalje prih.)

Najboljše posnemalnike za mleko

Alfa Separator

kupite najceneje pri

Mlekarni Krištof

Ljubljana,

Sv. Petra cesta 60.

Generalno zastopstvo:

Alfa Separator d.d.

Zagreb,

Gundulićeva ulica 68.

Bravcem »Domoljuba« priporoča znana domača

trgovina pri »Češniku«

LJUBLJANA : Lingarjeva ulica

svojo veliko zalogo najnovejšega pomladanskega in letnega blaga za ženske in moške obleke. — Največja izbira svilnatih rut in šerp. — Priporoča se posebno ženinam in nevestam pri nakupu balisa.

— V zalogi samo češko in angleško blago. —

Postrežba poštena!

Bravcem »Domoljuba« priporoča znana domača

Naznanilo.

Tvrda POK nasl. MIRKO BOGATAJ

Ljubljana, Stari trg št. 14

naznanja cenjenemu občinstvu, da

otvori dne 1. junija

svojo popolnoma na novo preurejeno in bogato založeno špeciialno trgovino vsakovrstnih najmodernejših klobukov, ter se za cenjeni obisk najtopleje priporoča.

Cene zmernel

Postrežba točna!

Sprejemali se bodo tudi klobuki v popravilo.

— Priporočamo veliko zalogo —

modrocev, otomanov, vsakovrstne mreže, zložljive postelje, divane itd.

Velika zaloga ZIME, AFRIKA (Seegras) vedno v zalogi in najcenejše prodaja

Franc Jager, tapetnik — LJUBLJANA, Sv. Petra nasip št. 29, poleg »Zmajskega« (prej mesarskega) mostu.

Ne zamudite

obiskati specialnega, zasebnega

TEČAJA ZA GG. ČEVLJAR. MOJSTRE

in POMOČNIKE, ki se prične dne 11. julija 1927.

— Vse informacije daje gospod vodja tečaja J. STEINMANN, Ljubljana. — Zahtevajte prospekt!

Za naše male.

Kako je nastala rdeča vrtnica.

Na Kalvariji je stalo nekaj rožnih grmov, ki so bili prav posebno veliki in lepi. Na vse strani so razprostirali korenine po rodovitni zemlji in daleč na okoli se je širil prijeten vonj njihovih cvetov. In prišla je ura, ko je božji Sin umiral na križu v odkup grehov vsega sveta. Pa je žalovala in se zgrozila vsa narava: solnce je zagrnilo svoje zlato obličje, zemlja se je od groze stresla in tema je zagrnila ves svet. Mrtvi so vstajali iz grobov in pričeli Jezusove smrti so s strahom gledali Nanj in Ga priznali za Boga. Rožni grm, ki je stal sredi teh čudežnih dogodkov, ni mogel gledati trpečega in umirajočega Boga. Prevzela ga je globoka boleost in ko je Jezus izdihnil svojo dušo, se je rožni grm ves skrivil in k tlom povesil cvetove. Zadnja kapljica, ki je kanila s križa, je padla h koreninam rožnega grma. Ko je prihodnje jutro vzhajalo solnce nad krajem, kjer se je zgodil največji dogodek svetovne zgodovine, se je čutil rožni grm ves pomlajen. Novo in sveže življenje je plulo po njegovih vejah in vejicah; cvetovi pa so zažareli v prelepi rdeči barvi, ki je ostala do današnjega dne.

Raznovrstne hitrosti.

Voda srednje hitro tekoče reke napravi v eni sekundi 1 m pota. Kos lesa torej, ki plava na valovih te reke napravi v eni uri 3600 m, t. j. nekaj več kot 3 in pol kilometra. Parnik, ki se premika s hitrostjo vode in še s parnim pogonom, rabi za to pot pet minut. Jezdec prejezditi to pot v 20 minutah. Prav toliko časa bi rabila za isto pot muha, če bi ves čas letela z enako hitrostjo, namreč 1 in pol metra na sekundo in bi ji ne bilo treba nič počivati.

Če bi se pa polža polastila predrzna misel, da bi prelezal s hišico na hrbtu to razdaljo, bi moral vsak dan ležati 10 ur in bi v 2 mesecih prišel na cilj; kajti hitrost, boljše »počasnost« njegova znaša 1 in pol milimetra v sekundi.

V tem času pa bi preletel orel, če bi isti čas porabil vsak dan za letanje, kakor polž za lazenje, namreč 10 ur, razdaljo od Dunaja do Trsta in nazaj 60 krat, t. j. vsak dan dvakrat. Orel namreč preleti 20 m v sekundi. Prav blizu mu je golob, ki preleti 18 m na sekundo. Dober lovski pes pa preteče v eni sekundi celo 25 m; seveda pa to hitrost zmore le par sekund. Če bi v tej hitrosti vztrajal 2 minuti, bi pretekel razdaljo 3 in pol kilometra, dočim polž v tem času preleze le dolžino svinčnika.

Pa pojdemo zopet nazaj k na vodi plavajočemu kosu lesa! Pešec z zmerno hojo hodi vstric plavajočega lesa. Če pa zelo spešno koraka, pa ostane kos lesa na vodi kmalu daleč za njim. Še boljše se godi plavau; kajti če prične plavati s kosom lesa

istočasno, preplava omenjeno razdaljo za 10 minut prej kot pa les.

Kolesar, ki prevozi 15 m v sekundi, bi mogel v istem času prevoziti isto razdaljo 7 krat dol in gor. Zračni valovi se premaknejo pri najmanjšem vetrčku 6 m v sekundi; vihar pa je hitrejši kot golob in orel in lovski pes: 40 m hitrosti na sekundo. Pot, v kateri že ves čas govorimo, lahko napravi v 1 in pol minute.

Dež pada s hitrostjo 11 m v sekundi; snežinka pa napravi vsako sekundo komaj 2 dm pota in vendar je stokrat hitrejša od polža.

Strel iz puške pa rabi za daljavo 700 metrov samo eno sekundo.

Seveda pa moraš vedeti, da imamo še večjo počasnost kot je polževa in še večjo hitrost kot je ona od strela iz puške. Člo-

Povratek naših cvetk k materi zemlji.

Vso prelepo pomlad in in vse dolgo poletje so rajale in se veselile naše rožice. O, koliko veselja, koliko razposajenosti in koliko porednosti je bilo v vsem tem dolgem času! Saj vsega na naših slikah nismo videli. (Kdo izmed vas pa mi vé poročati o kakem takem dogodku iz veselega življenja naših rožic?)

Pa je prišel tisti čas, ko so se začeli dnevi krajšati. Saj veste »o kresi, ko se dan obesi! In hitro in vedno hitreje so potrkali dnevi in že je stala jesen pred vrati. Pa je poslala svojega znanikaveter, ki je neusmiljeno jel stresati drevje, da se listje ni moglo več obdržati na vejah in je odpadalo. Le pogledajte ga, kako se kotali po zraku in se brani pasti na tla, ker vé, da ga tam čaka — smrt. In z vetrom je prišel mrz, da je naše rožice in metuljčke in hroščke začelo zebsti. Saj niso vedeli, kam naj se skrijejo. Vsak dan je bilo hujše. Pa se spomni ena izmed njih: »Nazaj k materi zemlji! in steče. Za njo pa se je usula cela procesija malčkov. Le pogledajte jih, kako premraženi in razkuštrani teko, teko! In ne vem, če se tudi ne sujejo, da bi prej prišli v materino naročje. — Hrošči in kačji pastirji, ko so videli to dolgo procesijo, so se ji hitro pridružili. Matična zemlja jih že pričakuje. Po prvih

veški las zraste v eni sekundi za 3 stotisočinke milimetra = 0.000.000.03 mm.

Hitrost svetlobe in elektrike pa znaša 300 milijonov metrov v sekundi.

300.000 slepih v Evropi.

Po najnovejši statistiki, ki so jo sestavili trije očesni zdravniki (2 Berlinca in 1 Dunajčan) znaša število slepih v Evropi okoli tri stotisoč. Seveda je med temi všteto tudi nemalo število o v vojni oslepelih. Največ slepih ima Rusija in balkanske države, kjer med drugimi očesnimi boleznimi razsaja posebno trahom, ki prav pogosto vodi do slepote. Ta bolezen je zelo nevarna in tudi zelo nalezljiva in se prav zelo priporoča, da očesnih bolezni ne zdravimo doma, ampak takoj vprašamo zdravnika za pomoč. Seveda pa se je treba potem tudi brezpogojno ravnati po njegovih odredbah.

Tri stotisoč, kako lahko izgovorimo to število, a pomislimo, da je to tri stotisoč ljudi, ki nikdar ne vidijo solnce, svoje okolice, svojih dragih...

Ne odrecimo jim svoje pomoči!

pozdravih pogreje vsakega v toplem naročju, potem pa odkaže vsakemu gorko posteljico, kjer bodo spali vso zimo, dokler jih zopet ne predrami z rožljanjem ključev — sv. Valentin...

Z Bogom malčki in na svidenjel